

UJVIDÉKI ÚJIRLAP

Az ujvidéki nemzeti munkapárt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden csütörtökön vasárnap.

Szerbiába

való benyomásunk most már föltartóztathatlan erővel halad előre és lényegesen hozzájárul a háboru sorsának eldöntéséhez. A hosszú szünetelés, amely a fészkelődő kis államocskát oktalan álmaival együtt megkímélte, nem volt hiábavaló, mert azalatt sikereket értünk el a Balkánon. A sikert mindig magunk vívtuk ki, tisztára fegyvereinkkel és ebben a tekintetben erősebbeknek bizonyultunk az entente ravaszágánál, pénzénél. Szerbia tizenöt milliós ország szeretetét volna lenni s történelmét további biztos lapokkal gazdagította, hogy ezt a célt elérje. Jövődi sorsa most valósággal a levegőben lóg s elérkezett a pillanat, hogy valóra válik kétségbeesett jövészékélése, amely a fába esett férégehez hasonlatos.

A tizenötmilliósi álom foszladozik, egy-kettőre semmi sem marad meg belőle. A Balkán Bismarkja — micsoda rettenetes perszifálás ez! — teljes csődbe kergette országát, meg kellett érnie a szent Oroszország hallatlanul súlyos vereségeit. Az orosz muma, a végefogyhatatlan néptömeg legendájáról kiderült, hogy csak mese, a szlávságot egyesíteni nem sikerült, a Balkán, szorgalmasan megtanulva az eseményeket, fázik a kalandor-politikától. Szerbia ma egyedül áll, minden reménye nélkül a szomszédos országok segítségének.

A protektor kapott ki legelőt szőr és a legcsunyábban, ugyan mit ér ezek után minden védelem! Fegyvertényeink, diadalaink hosszu sora két fontos célt szolgált. Megdönteni az orosz verhetetlenségéről szóló mesét s ugyanakkor, ugyanezektől bebizonyítani a Balkánállamoknak, hogy az olcsón nagy hasznokat kereső Oroszország karjaiban fetrengenek. Az egyébként sem szláv Bulgária a jelen percekben hatalmasan áll oldalunkon, Románia minden fölpénzelt csöcselékhangulat ellenére is semlegesebb, mint bármikor, Görögország pedig csak túri az erőszakosságot, mert kényszerhelyzetben van, ám fegyverének segítségét nem remélheti az ántánt. A partjain kikötött maroknyi francia sereg során előre is el lehetne busulni, ha megtúrná a szentimentalizmust a háboru. A többi apró balkáni állam nem számít. A legyek okvetlenkedését is sokáig túri az ember, végül csak közéjük csap. Mi lett a szerbek vérel, gazsággal, ocsmánysággal festett álmaiból! Szétfoszlik majd, mint a buborék.

Hadikölcsönt jegyezni szent kötelessége mindenkinek!

A magyar kormány néhány nap előtt nyilvánosságra hozta, hogy elrendelte a harmadik hadikölcsön kibocsátását, s a hivatalos aláírási fölhívást ma alkalmunk van részletesen ismertetni lapunkban.

A hadikölcsön nemcsak azért nagyfontosságú háborus esemény, mert képét adja gazdasági helyzetünk szilárdságának, hanem általa valóságos népszavazás folyik a fölött, hogy a nép kívánja-e háboru folytatását a győzelmes befejezésig. Nagyjelentőségű elhatározás jut tehát sikerében, vagy kudarcában kifejezésre, amiből elsősorban elleneségeink vonhatják le a következtetést, de támaszpontul szolgál a nemzet politikai és katonai vezetésének akciójában is.

A háborut bírni kell vérell, pénzzel is. Az emberanyag fölládozásával járó előnyöket nem szabad kockáztatni a háboru folytatására szükséges anyagi eszközök megvonásával és az itthonmaradt társadalom állandó mementója állandóan az legyen, hogy amiért milliók vértüket hullatják, annak előmozdítására és megvalósítására végtelenül kevés minden anyagi érdek mellőzése.

Az állam hitelezői az ember-közösség gondolatának szolgálnak. Megvalósítják a háboru legfőbb tendenciáját, mellyel az állami szervezetbe tömörült emberek javait igyekeznek védeni. Kinek-kinek földjét, családját, erkölcsi javait, jövő egzisztenciájának biztonságát és fejlődését védi a háboru, mely borzalmas rendcsináló, de a békés

emberi fejlődésnek eddig ki nem küszöbölhető létrehozója.

A német önbizalom bizonyára nem fog nálunk sem hatás nélkül maradni. Erőforrásaink aránytalanul kisebbek az övéknél, de kisebb mértékben követnünk kell példájukat. Az erkölcsi erő majd nem abban jut érvényre, hogy a nép mennyit adott, hanem abban, hogy odaadott mindent, amennyit adhatott. A magyar gazda arra gondoljon, hogy Lengyelország földje nem terem az oroszoknak negyven koronás búzát. Áldozzon annak a hadseregnek, amely lehetővé tette ingatlana kihasználását. A családapa hitelezzen a hadseregnek és köszönje meg, amiért asszonyát, lányait nem tiporják vad kozákok. A papság dicserje vele istent, hogy istent háborítatlanul dicserheti. A kereskedő vigye oda hasznát, amit a vérforगतból hozott. Mágnesok és zsenitrik gondoljanak arra, mivé lehetett volna idegen uralom alatt cimerük és koronájuk dédelgetett tisztasága.

Hálás fölbuzdulás legyen az ország! A szivek emelkedettsége hiába fog győzelemért könyörögni a templomokban, ha a nemzeti áldozatkészség oltárára nem hordja föl kincseit.

Gondoljuk meg: őseink nem egyszer adták oda aranyukat, értékes dolgaikat a hazának. A modern haza számos fiai anyagias gondolkozásával is — hat százalékos kamatozást biztosít ajándékkölcsönünk után.

Hiába rejtik el a huskészleteket.

Fölkutatnak mindent.

A gabonaművek maximális árához fűzött remények nem minden tekintetben váltak be. Nem tette oly könnyűvé a gabonaforgalom lebonyolítását, mint általában hitték, sőt sok jel arra vall, hogy az eladók nem tekintik a maximális árakat legmagasabbnak. Nem mindenki értette meg, hogy hiába nő meg a gabona kereslete, azért nagyobb árat nem számíthat, sőt ha szükében lennének a gabonának, — aminthogy nem vagyunk — akkor sem lehet háboruban szabad folyást engednünk az áralakulásnak — fölfelé.

Akik mindezt nem értették meg, azokat nem sokára meglepetés éri. Mint illetékes helyről értesülünk,

bizonyos idő múlva le fogják szállítani a gabo-

naművek mostani maximális árát és ezen a kisebb áron rekvirálják azoktól, akik nagyobb áron piacra hozni nem akarták.

Ez a híradás bizonyára megérteti mindenkiel, hogy nemcsak a köznek, hanem saját magának is árt, ha a gabonáját minél tovább visszatartja.

Hasonló eset fog előállni a zsirnál is, mert most már divatba jött a zsirkészletek elrejtése is. Ma már 7 korona 20 fillér a zsír, még sincs annyi a piacon, mint amennyit a sertésenyész-töktől megvásárolnak. A piacról egy-kettőre eltűnik a háj és szalonna és még sincs zsír.

Várható tehát legközelebb a zsír fölkutatása is. S mivel nem engedheti a hatóság azt sem, hogy a zsirnak ára a mostani maradjon, az elrejtett készletek jóval olcsóbban kerülnek majd eladásra, mint amennyiért ma árusítják a zsirt.

Jól lesz azért idejekorán előszedegetni a zsirt is és tisztességes áron forgalomba hozni, mert az anyagi káron felül nem is nagyon kellemes, ha valakit az állami hatalomnak kell kényszerítetnie kötelességére. Ezek az elrejtők, ezek a lelketlen spekulánsok megérdemelnék, hogy iparigazolványaiktól megfosztassanak, mert csak így adhatja vissza nekik az állam a — kölcsönt.

Az újabb hadiadózó-jelöltek kivetési javaslata.

A pénzügyigazgatóság, a mint az *Ujvidéki Hirlap* már közölte, a mult hónapban közszemlére kitétt hadiadó kiszámitási javaslatokra tett észrevételek alapján újabb 29 újvidéki lakóra vonatkozó hadiadó-javaslatot készített el.

Az új javaslat a következő tételeket foglalja magában:

Böhm Ármin (32.500 K jövedelem után) 1.220 K, Balogh Dezső (25.281 K) 890 K, Brittig Márton (29.409 K) 1.050 K, Brüll Ede (24.909 K) 890 K, Brüll Fülöp (24.909 K) 890 K, Csávic János (30.306 K) 1.130 K, Cselikovics Vilmos (24.000 K) 890 K, Forgács Benő (35.892 K) Grosz Viktor (26.750 K) 970 K, Lazics Sztánkó (26.750 K) 970 K, Goldberger Illés (45.774 K) 1920 K, Handler Zsigmond (49.349 K) 2.120 K, Helleisz Miklós (32.540 K) 1.220 K, özv. Hirsch Tivadarné (21.123 K) 730 K, Klausner Sándor (29.440 K) 1.050 K, Weiner Adolf (29.440 K) 1.050 K, dr. Kleiszner Gusztáv (28.752 K) 1.050 K, Klein Zsigmond (24.830 K) 890 K, Popper Lipót (24.830 K) 890 K, dr. Leitner Benő (21.831 K) 730 K, Löwy Máttyás (26.302 K) 970 K, Molnár Hugó (20.750 K) 729 K, Pillischer Ignác (23.010 K) 810 K, Szalay Lajos (17.255 K) 576 K, Stein Dávidné Löwy Netti (26.204 K) 970 K, Sziebold Ádám (23.469 K) 810 K, Wertheim Henrik (27.900 K) 970 koronát.

E javaslatokra minden újvidéki adófizető észrevételeket adhat be, a mi által esetleg még újabb hadiadózó-jelöltek is kerülhetnek ki.

Az új javaslatok e hó 21. és 22. napján fognak tárgyalatni, és pedig Böhm Armin-tól Helleisz Miklósig bezárólag e hó 21-ikén, a többiek október 22-én, az esetleges újabb tételek a következő napokon.

A közigazgatási bizottság ülése.

Ujvidék, szab. kir. város közigazgatási bizottsága csütörtökön október hó 14-én délelőtt 11 órákor tartotta meg *Matkovits* Béla főispán elnöklété alatt október havi ülését, melyen résztvettek: *Projuma* Béla polgármester, *Szaor* Károly kir. pénzügyigazgató, *Fuchs* István kir. műszaki tanácsos, *Faragó* János kir. tanfelügyelő, *Karácsonyi* István, kir. ügyész, dr. *Marcekovich* Imre főügyész, dr. *Szabó* Lajos tiszti főügyész, dr. *Wagner* Károly tiszti főorvos, *Kiss* Gyula tb. számvevő, dr. *Szlezák* Lajos, dr. *Kassovitz* Ármin, *Balassa* Henrik és dr. *Mayer* Oszkár bizot. tagok.

A jegyzőkönyvet dr. *Belohorszy* Károly tb. tanácsnok vezette.

Az ülésen a szokásos jelentéseket mutatták be, melyből érdekességénél fogva kiemelendő dr. *Wagner* Károly tiszti főorvos következő jelentése:

Jelentem, hogy a város közegegyeségügye az elmúlt szeptember hónapban az elmúlt hónaphoz képest kedvezőbb volt. Fertőző betegségek a tífusz kivéve csökkentek, kevesebb volt az általános halálozás is. Bejelentettek 6 vörhenyt, 7 diftériát, 24 kanyarót, 32 tífuszt, 1 vérhas, továbbá szeptember 25-én két koleraesetet. Ez utóbbiak a Kiszácsi-u. 32. szám alatt betegedtek meg, a fertőzés forrását a házban megfordult idegen fuvarosok között kell

keresni, a betegek közül egy meghalt, a másik, valamint a vele együtt izolált 3 bacillushordozó a javulás útján vannak. Elhaltak fertőző bajokban 1 vörhenyben, 2 tífuszban, 1—1 vérhas, kolera és gyermekágyi lázban.

Az összes halálozások száma 56 a városban, 14 a kórházban, összesen 70 és 3 halvaszületés. Ezek közül róm. kath. 24, gör. kel. 30, evang. 9, izr. 4 és ref. 3. Tuberkulózisban elhalt 7 a városban és 4 a kórházban.

A kórházban ápolás alatt maradt augusztus végével 102 férfi és 88 nő, felvettek szeptember folyamán 52 férfit és 63 nőt, az összes fogyatéki leszámításával ápolás alatt maradt a hó végén 64 férfi és 76 nő.

A várparancsnokság a vár körzetében a must kímérését eltiltotta, hogy ennek jogosultságáról meggyőződünk a csak két helyen talált kímérésre szánt mustból mintát vetettünk, az általában gyenge minőségben kívül idegen alkatrészek jelenlétét nem találtuk.

Ezután a közigazgatási bizottságának árvaügyi albizottsága ülésezett.

Ki mit lát,
Ki mit tud,
Ki mit hall
közölje az
Ujvidéki Hirlappal.

Ráfizetés.

Az igen tisztelt hentes urak közlelmezési nyomoruságunk országútján az a határkö, amely mellett ismét meg kell állanunk. Mindennapi deputációzásuk nyilvános tájékoztatás akart lenni, elmondják igéiket s kétségen kívül számitanak most a részvetre, a közös nagy részvét koszorujából igényelvéen egy szerény ágacs-kát. Minden igyekezetünket összeszedtük, még sem tudjuk őket sajnálni. Számvetésük épp annyi igazságot tartalmaz, mint általában minden számvetés. Az elmúlt évtizedek szépirodalmához kell visszaszállnunk, hogy közelebb jussunk a megértéshez. Akkor volt divatos téma a katonatiszti kaució, kardos Romeók álmatlanságának főokozója, kisasszonykák sóhaj-félszke. És mikor ráakadtak a házzal rendelkező tantira, aki megengedte ingatlanná a szükséges bekebelezést, a hivatalos szakértő férfiu, tájékozatlan lévén a dolgokban, diszkrétén félrevonta az ideges apát: Adóra becsüljem-e, vagy kaucióra? Mert adóalanyunk nézve viskó lett, díledező kis semmi.

Ellenben palotává serdült, ha a kimondhatatlanul sok ezrű házassági övadékot kellett reprezentálnia. Valahogy így vagyunk a hentes urakkal is, bár megvalljuk őszintén, nem rájuk helyezük kizárólag a súlyt, hanem összes egyéb szakmabeli társaikra is, akik még nem deputációztak, csak ezentul indulnak el, vagy már átestek a panaszon és vérző szívvel emelik az árakat. A számitásokat ugyanis annyiféleképpen lehet összeállítani, ahányféleképpen akarja az ember. Ismerünk hires művészt, aki egy föllepért — sorozatos előadásban — öt koronát kap, de a feleségének ugyanakkor százkilencvenötöt fizetnek a ruhatár kezeléséért. Mindössze csak számitási boszorkányság az egész, tételek eltolódása. Numerosokkal való zsonglörködés a legtöbb vállalat mérlege s aki nagyon ért hozzá, meg is találja, hol van ama bizonyos kutya elásva.

Azt hisszük, és talán nem is minden alap nélkül, hogy a kiváló emberek emberséges része, amely táplálásunkról gondoskodik, tizenöt hónap alatt az üzleti konjunkturák annyi előnyét használta ki, amennyihez világeletében nem jutott és nem jut. A különféle árak sokáig nem voltak szabályozva, azok négerszerű vad táncokban ugráltak fölfelé, örvöngésüket a fölháborodott gyomrok közvéleménye állította

meg. Már amiket tudott állítani, mert sok minden van még szabadfutásra engedve. Azt hisszük, hogy a tisztességes kereskedelem nem csinálja meg biláncait napokint, hanem általános bevételről és kiadásról legalább fél-évenként ad képet, nem pedig huszonnégy órákint. Azt a kártyapartnert, aki világos reggelig játszik, ha nyer, de kéthatos veszteségnél azonnal föláll, — ki szokták dobni a kompániából, szerény meggyőződésünk szerint — bár lesznek érdekeltek, akik elfoglaltságára bizton kell számitanunk s akkor meggyőződésünk értéktelen, — építési vállalkozó is van, aki három-négy palotán sokat nyer, a negyedikben azonban lead valamit a nyereségből. Egyszóval nem lehet örökös szüretnek tekinteni az életet, dusan termék szőlőtökének válogatás nélkül minden szegény embert, akibe büntetlenül kapaszkodhatik bele huzasi szándékkal az ág. Kell közéleti tisztességnek is lennie, mert ha nincs, akkor hogy tehetünk különbséget a termelő (kináló) üzleti hasznot kereső egyénisége és a muszka hordák között? Anglia elhatározta kiéheztetésünk és megbukott a tervével. Pedig elég csinos ország, talán valamely ereje is van. Most pedig ott állunk, hogy hozánk tartozók sacro egoizmusa veszi föl ezt a kitéhetetlenségi küzdelmet, igen szép eredményt produkálva eddig is.

Hagyjuk hát a számitások ravaszságait, vagy ha számitunk, ne a tegnapot vegyük alapnak. Az ilyen szemfényvesztések kora lejárt, sokkal türelmetlenebbek lettünk, semhogy kényelemszeretből nyugodtan végig tudjuk hallgatni. Ha pedig a köz elé toladódik az ilyesmi, akkor követeljük a tegnapelőtti, a mult heti, az egész évi, a tizenöt havi számadásokat, nyerséggel és vesztességgel. Hogy abbahagyják a működést? Amikor a lefölozött tejből tisztességesen vissza is kellene adni valamit? Ugyan, urak, ne járjuk a bolondját. Bezerédj' államtitkár nyakán egyszer sokat panaszkodott valamelyik vidéki szinigazgató, hogy emeljék a szubvencióját, mert ebben az évben ilyen horribilis summákat fizetett rá, tavaly kétszer annyit. — minden évben 40—50.000 koronát.

— Az istenért, ha olyan rossz üzlet a pályája, miért nem hagyja abba! — kiáltott föl az államtitkár.

— Csakhogy akkor miből élek meg! — válaszolta a direktor.

Az ujvidéki honvédek tűzkeresztsége.

Sátor nélkül, felszerelve, készenlétben Han-Licskánál augusztus 19-én este hat órától fogva fekszik az ujvidéki honvédszászlóalj és éjjel tájon indul a Drina felé. A néma tömeghez ismeretlen, sötétben láthatatlan néma tömegek csatlakoznak. Csak lépések dobogása, nehéz lihegésük hallatszik. Váll vállhoz és könyök könyökhöz. Sötétben láthatatlan arcok felelnek sugva, sugott kérdésekre: a 19. honvéd gyalogezred vagyunk, a 74-es osztrák Landwehr, a 85-ös közösök, a Skutairi-i német különítmény ulánusai és honvéd tüzérség. A Drina felé ömlik ez a néma, fekete folyam, a visegrádi hidfőbe. Még hajnal előtt át kell kelni, mert amint pirkad, a szerb ütég tűz alá veszi a hidat.

És két óra felé meglátjuk a Drina fekete vizét. Ki nem érezte, hogy határon megy át? Nem ország határon, hanem az életnek és halálnak határán. Mintha más lett volna a levegő odaát és a földnek íze a talpunk alatt. Alea jacta est!

Alig ért át az utolsó emberünk, pitymallott az első hajnali fény és az idegen föld ellenséges nap-sugarával jött sütvite az első gránát. Az új hajnalnak harsogása. Élmező vonatunk már nem tudta elérni a hidat. Odaát maradt. És az ezred, mely este 6-tól készenlétben egész éjjel megállás nélkül menetelt, az állásba érkezés után rögtön tűzbe jutott, este fél 10-ig szakadatlan harcban állt anélkül, hogy egy korty vízhez, egy falat edelhez jutott volna. És mégis hallatlanul felszabadító érzés volt. Az első tűz! A sötét jövőből világos jelen, s ismeretlen idegbontó bizonytalansága, nyomasztó titkából véres, de biztos, látható valóság lett.

Az ujvidékiek kíváncsian nézik új lakásukat, a hidfő fedezékeinek furcsa bánya világát. Árkok és gödrök, alacsony barlang-lakások. „Hát félig már a földbe vonánk. Leszünk még egészen is”. — Egy előre csak neveti a srpnell ólom fröcskölését, gránát repedését. És hogy a feje felett bugó szerb golyó csak azt mondja hogy fi-u-u, fi-u-u. Mért nem mondja már azt is, hogy „lánya?” Ezzel a fel se vevő jókedvvel álltak meg bakáink a második nagy próbát. Fáradság, éhség, szomjuság, golyózápör, az ujvidéki jókedv rendületlenül: lelkünk magasra tartott lobogója. A második és harmadik zászlóalj századai, fél századokra osztva még az este előre mennek a környező magaslatok ellen.

A Panos hegy felől zuhognak

a gránátok egész nap szakadatlanul a második és harmadik védőszakaszra. Délelőtt 10 órakor egy zászlóaljnyi erőt Haber ezredes a 80. dandár parancsnoka Dobrinic felé rendel, hogy a Cagodina közti magaslatokat birtokba vegye és összeköttetést keressen a Rudó felől előrenyomuló 16. hadtesttel. Három század, a 9., 11. és 12. egy lovas járőrrel *Danzinger* Károly alezredes vezetése alatt elindult. 10 cm-es tarackok lövedékeinek zápora csap le rájuk a Miotka 107-es magaslatáról. A 9. század délután 4 órakor kénytelen megállni. Az első vér, az első jajszó, fiatal férfítettek zuhanása, első csendes bucsuzsó. De a sebesültvívők a felgombolt bluzok alól vörös-fehér-zöld szövetet huznak ki és ime a véres hordagyakon elő kerülnek megint a zászlók, melyek a szarajevói indulás napján

eltűntek. Ott kellett volna hagyni őket, de a bakák letépték rudjukról és testük köré csavarták. A három színből immár kettő lett: a fehérje is kipirosodott.

Az ezred nagy része felszázadonként szét különítve harcol. Az 1101 méteres Drinsk-Vibron, a Golesen, Stolacon stb. A többi a védőszakaszokban állja a tüzet napestig.

Az új beálltával az ellenség növekvő tűzérégi leple alatt megkezdte a visszavonulást 21-ére vált általános támadásunk elmaradt. Délután félőtkor vizarendeltetnek a kikülönített erők. Az ellenség elvonult, nem háborgat. A hírszerző járőrök 14 foglyot és komitácsit hoznak magukkal. És 23-án délután 1 órakor elhagyjuk a hidfő állást, tűzkeresztségünk helyét. Ezentul már nemcsak jövőnk a harc, hanem múltunk is.

Balázs Béla.

A 70-es katonák hősi küzdelme.

Északkeleti harctér, szept. 24.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Engedje meg, hogy az Ujvidéken jól ismert és vitézségükért nagyrabecsült 70-es katonáknak a harctéren tanusított hősi magatartásáról írjak magyar szívem hálás érzése szerint megérdemelt méltatást. Estéknként sokszor hallgatom a telefonon keresztül, amint a 70-es baka magyarul kérdezi inspekciós kollégáját, hány óra van, hogy érzi magát, mikor lesz vége a háborúnak és más efféle dolgokat. Hallgatom a tört magyarságot és a magyar baka igyekezetét, hogy horvátul válaszoljon. És tudja lsten, nem tudok még mosolyogni sem a fura kiejtésen. Valami különös érzés fog el. Valami mélyebb, nemesebb szimbólumot vélek felvezetni a két testvérnemzet szavainak eme összekeverődésében. Mindegyik a másik nyelvén igyekszik megérteni magát. Ez az előzékenységnek ama magasabb foka, amely már a kölcsönös megértésre törekszik.

Hiszem, hogy ez a jövőben is így fog maradni és az áldásos béke hajnalhasadása hajnala lesz egyben ama új korszaknak is, melyet az igazi testvérség napja fog beragyogni. Mert vitézségben, bátorságban sem igen van különbség a honvéd és a domobranca (horvát honvéd) között. Egyiknek harci erényei sincsenek helyhez, határhoz kötve.

De hiszen a 70-es katonákról akartam egyet-mást írni. A 70-es katonáról, akinek vére pirosra festette a Drina vizét, akinek vérért mohón itta a szerb hegyek szikkadt földje, aki vérével öntözte Arangyelovac halálkertjeinek aknavirágait. A 70-es katonáról,

aki a Kárpátok fenyveskoszorúzata, hókoronás bércein épp úgy szembenézett a milliányi muszka hordával, mint amilyen elszánt bátorsággal kergette őket maga előtt Bukovina erdősen hegyes-völgyes földjén. A tiroli glesser fagyos csendjében a határt őrző granicsárivadék hazaszálló gondolatait ugyanazok az érzések hatják át, mint Galicia lapályain a megfeszített értelem előrefigyelő vedetteit: istenfélelem, királyhűség és hazaszeretet.

Ez a háború megmutatta a horvát nemzet számtalan csaták tisztító tüzén keresztül ment erényeit. Nemcsak háborus, de polgári erényeit is, politikai érettségét is. Ezt nem lehet majd letagadni, mert vérevel tett bizonyosságot mellette. Vagy nem a politikai érettségnek helyes fokmérője-e az a tudat, melylyel minden horvát katonára elfoglalja helyét ebben a háborúban? Az a tudat, hogy akár Szerbia uttalan utjain kellett napnap után, nem is egyszer, rohamoznia, akár a Kárpátok esontfagyasztó havas viharaiiban harcolni, akár Bukovina, akár Galicia, akár Beszarabia ellenséges tüztől gyilkos rónáin tette ösmertté és féltette szuronyát, akár a meredek, felhőkarcoló olasz hegyormokat kellett a gaz ellenségtől megtisztítani, mindig és mindennütt tudta, tudja, hogy ezzel nemcsak Magyarország és Ausztria határait védi, hanem szolgálja szűkebb hazája szent ügyét is.

Háborus epizódokat ígértem és most, mikor szeretnék párat elmesélni, látom, hogy írásum már kezdi tulhaladni egy rendes levél kereteit. Legközelebb, ha az idő engedi, — és az oroszok — pa-

pirra vetek néhány speciális horvát esetet. Megérdemelnek ezek a derék katonák minden dicséretet. Estéknint, ha nyugalom van, — mindenesetre csak háborus értelemben vett nyugalom — köpenypárnákra gondatlanul hajtjuk álomra fejűnket, mert hisz domobrancok örködnek a lövészárkokban . . .

Vuchetich Endre.

A legnagyobb ujvidéki urak.

A favágókat és a cszmadia megcipészlegényeket illetti meg a fenti név, nem Hindenburgot, vagy Konstantin görög királyt, aki a táviratok szerint a helyzet ura Görögországban. Ujvidéken ez idő szerint a favágó urak, továbbá a cszmadia- és cipészegéd urak a helyzet legnagyobb urai.

A favágók ott ülnek szép sorban a piacon a meleg déli nap-sütésben. Roppant módon megvannak elégedve a háborúval, a mely egy köbméter fa felvágását négy koronára emelte fel. A katonatemetés nekik csak muzsika, ami csak azt jelenti, hogy kevesebb a munkabíró ember és holnap talán már öt korona ötvenet is lehet kérni egy negyed öl fa felvágásáért.

Jön egy kalapos uriaszony, illedelmesen köszön a favágó uraknak, akik úgy tesznek, mintha nem hallanák a köszönést. Még egy alázatosabb köszönés, az uriaszony köhéccsel. Erre az egyik favágó ur felneáz és azt mondja: szép idő van.

— Volna egy öl fám — mondja félénken az uriaszony — fel lehetne vágni ma délután meg holnap reggel.

Semmi felelet. Mire szerényen megkérdetetik, hogy mibe kerülne a négy méter fa felvágása.

— Husz koronába! mondja az egyik ur leereszkedőleg. — Hát azután hol vóna az a fa, mert messzire nem megyünk. Osztan aszfaltos az udvar, vagy köves? Osztan hová kell berakni a fát, mert pincébe nem rakjuk. Osztan mit gondol a nagysága, hogy ilyenkor munkába áll az ember, hiszen már mingyárt este lesz.

— Még két óra sincs . . .

— Ha mondom, hogy mingyárt este lesz, akkor este lesz. Azután meg is kell nézni azt a fát . . .

— Hát tessék legalább majd megnézni . . .

— Nem vagyok én ojan kíváncsi. Majd holnap, ha szép idő lesz, ha nem lesz egyéb dógom.

— Jani, megnézhetjük most is, véli a másik liberálisabb favágó.

— Ugy vágyik rend arra a garagra? — rivalnak rá méltóságosan a többiek.

Ez a jelenet megismétlődik naponta jó néhányszor.

A cipész- és csizmadia segéd urak pedig, akik csak 80—90 koronát keresnek hetenkint, bérémlést kérnek, sztrájkba akarnak lépni. Másfélannyt keresnek, mint az akadémiai képzettségű, diplomás tisztviselő emberek, de ez nekik kevés. Ők sztrájkolni akarnak.

Nem tudják ezek a legnagyobb ujdéki urak, hogy ugynevezett hadiszolgálatra mindenkit be lehet rendelni, aki kapzsi módon fejős tehénnek nézi a nehéz viszonyok között élő közönséget és tőkésítik a háborút? Akkor a favágó urak nem kereshetnek napi 20 koronát, a cipészlegény urak pedig havi 360 koronát!

Jó lesz nem a végtelenségig vinni a dolgot.

HIREK

Ősszel.

*Ködös égen nincs napsugár,
Lent virág nincs, fészó,
Üres már a gólyafészék,
Megeredt az eső.*

*Hogy kisüszön, földérüljön,
Barna kis lány várja,
Mert üres a galambfészék
Kirepült a párja.*

R. F.

Ujdék város hadikölcsönjegyzése. A harmadik magyar hadikölcsönjegyzése hétfőn indul meg. Ujdék városa, mely eddig 400.000 koronával vett részt a két előbbi hadikölcsönben, egy oly magas összeget fog jegyezni a harmadik hadikölcsönre, mely a város hazafias áldozatkészségének ragyogó példája lesz. Az erre vonatkozó tárgyalások folyamatban vannak, és mielőtt a megállapodás létrejön, rendkívüli városi közgyűlés elé kerül a jegyzés ügye.

Ujrasorozás. A honvédelmi miniszter, a mint az *Ujdéki Hírlap* már közölte, elrendelte az 1873.—1896. évfolyambeli alkalmazatlan ujrászorozását. A városi tanács ennek megfelelően elrendelte ezeknek az ujrászorozandóknak a jelentkezését és összeírását. Az 1892.—1894. és az 1878.—1890. évből október 15., 16. és 17. napjain, az 1891., 1895., 1896. és 1873.—1877. évből október 18., 19. és 20. napjain kötelesek összeírásuk végett

a régi gimnáziumi épületben levő katonai osztagnál jelentkezni. A felmentettek épügy kötelesek jelentkezni, mintha az előbbi sorozáson alkalmazatlannak minősítették volna.

Hősi halál. Az ujdéki kerületi munkásbiztosító pénztárnak ismét gyászva van. Az önkormányzatnak egyik lelkes odaadó tagja, *Horváth János* építőmunkás igazgatója jog esett el az északi harctéren. A Vörös Kereszt egylet tudósító irodája a pénztár megkeresésére, az alábbi — s érdekességénél fogva teljes egészében leközölt — levélben értesítette a pénztárt. „A. T. címnek 2621/915. számú nagybecsű tudakozódsza folytán a harctéren nyomozást folytattunk *Horváth János* sappeur-szakaszvezető, Sapp. Baon. 4. Komp. 3. született 1879. ügyében és onnan a következő szószertint értesítést kaptuk: „Kérdezett hőstette elkövetése után az összes sappeurök világító példájaként halt hősi halálát, a Bug folyó átkelésénél Kamionka-Strumilova mellett tudó lövés (robbanólövés) következtében. Sirja kivánságához képest sappeurök által megásva, a kamionka Strumilova Tadanie uton van“. Kiváló tisztelettel a magyar szent korona országai vörös kereszt egylet budapesti tudósító iroda. *Horváth János* az ujdéki kerületi munkásbiztosító pénztáron kívül, az ujdéki szervezett munkásság is gyászolja, mint a helybeli szocialdemokrata párt vezetőségének, szakszervezeti bizottságának tagját és az építő munkáscsoport elnökét.

Nádassy színtársulatának ujdéki szezonja. A városi tanács, a mint annak idején megirtuk, megengedte, hogy *Nádassy József* szabadkai színtársulata október 16-ától december végéig Ujdéken színi előadásokat tarthasson. *Nádassy József* meg is akarta kezdeni az előadásait, de oly körülmény jött közbe, mely egyelőre lehetetlenné tette e vállalkozást. A vasúti üzletviszonyok, mely a háborus viszonyokra való tekintettel a teherforgalmat napok óta igen szűkre szabta, nem bocsájtotta a színezgató rendelkezésére a díszletek, ruhatár s egyéb színpadi felszerelési tárgyak szállításához szükséges vasúti kocsikat. *Nádassy József* most személyesen jár Szabadkán, hogy a szükséges vagyonokat megszerezze, a melyeket ha sikerül megkapnia, a legközelebbi időben megkezdí ujdéki szezonját.

Rendezik a katonasírokat. Ma érkezett Ujdék városához kormányrendelet a katonasírok gondozásáról. Minden helyről, minden temetőről, ahol ebben a háboruban meghalt katona nyugszik, részletes jelentést kell adni a ka-

tonai parancsnoksághoz, hogy az megtehesse a szükséges intézkedéseket. Addig is amíg a végleges intézkedések megtörténnek, minden ilyen sirt meg kell jelölni, ellátni csinos fakereszttel és a lehetőség szerint virágokkal. Figyelmeztet a katonai parancsnokság arra is, hogy a szövetséges, sőt az ellenséges katonáinak sírjait is ugyanolyan elbánásban kell részesíteni. A kormány egyuttal a hadjárta vármegyékben, Szepes, Sáros, Zemplén, Ung, Bereg és Máramarosmegyékben elrendelte a hősök sírjainak összekeresését. A lehetőség szerint exhumálni kell és községi temetőbe vinni a hősi halottakat, hol tömegesen fekszenek, azt bejelenteni. Ha meg a sírhelyek magántelken vannak, akkor a kisajátításról is szó lehet.

Az uti-igazolványok új rendje. *Sándor János* belügyminiszter a nemrég kiadott uti-igazolvány rendelethez egy pótrrendeletet bocsájtott ki. E szerint az Ujdék város területére és a Szerém vármegyére érvényes igazolványokat nem a harmadik hadtáparancsnokság politikai csoportja hanem a petrovaradini cs. és kir. várparancsnokság állítja ki. Egyuttal közöljük, hogy az ujdéki főkapitányság által kiállítandó uti-igazolványok kizárólag a rendőrbjelentési hivatalban szerezhető meg.

Érdekes hadikölcsön jegyzés. *Hofmeister Oszkár* a hirneves ujdéki születésű német színművész, aki a bécsi Burgtheáternak volt éveken át igen jeles és neves tagja, s aki jelenleg a stuttgarti udvari színiakadémiának hirneves igazgatója, hazája iránti szeretetének fényes tanujelét adta azzal, hogy a harmadik magyar hadikölcsönre 20.000 koronát jegyzett.

Dungyerszkyék a magyar kulturáért. *Dungyerszky Lázár* nagybirtokos, a ki minden hazafias és kulturális mozgalomban tettekkel tevékenyen részt vesz, a magyar kulturának mindenkor lelkes pártfogója volt. A legutóbbi időben is tekintélyes összeget áldozott e célra, amikor *Fürdői Béla* pécsi színtársulatának legutóbbi ujdéki szereplése alkalmával a színtársulatnak az utolsó két heti előadások színházéből naponként 30 koronát elengedett. *Dungyerszky Lázár* egyuttal arról értesítette az ujdéki hadsegélyző bizottságot, hogy a jövő szezonban az egyik családi páholyát a hadsegélyző bizottságnak engedí át. *Dungyerszky Lázár* e két tette a milyen hármánus, épolyan hazafias is.

Hadi kitüntetés. *Ferenc Szalvátor* kir. herceg, mint a Vörös keresztgyelet védnökhelyettese *Termaisits Imre* nének, az ujdéki D. G. H. T. ügynökség jeles főnökének a katonai egészségügy körül a háboruban szerzett kiváló érdemei elismerésül a Vörös kereszt hadiékítményes ezüst érmét adományozta.

A szerb foglyokkal nem lehet levelezni. A bécsi Gemeinsames Zentral Nachweisebureau és a Magyar Vöröskereszt Hadifoglyokat Gyámoló és Tudósító Hivatala arról értesítik a közönséget, hogy Szerbiában levő hadifoglyokkal való postai közlekedést további intézkedésig megszüntették.

Kitüntetések a hatos honvédeknel. A hivatalos lap közlése szerint az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül az első osztályú ezüst vitézségi érmet kapták az ujdéki 6. honvédegyalozrednél: dr. Stern József tartalékos zászlós, az ellenség előtt elesett Bitterman Jenő tart. zászlós, azonkívül Karbiner Tibor tart. zászlós, Sebők Lajos tart. hadapród és Végel Antal törzsörmeister. A másodosztályú ezüst vitézségi érmet kapták az ellenség előtt elesett Balázs Dező tart. zászlós és Dombay Banko Jenő tart. zászlós. Ezenkívül Szabó János szakaszvezető, Modri János, Fehér Ignác és Singer Salamon tizedesek, Kis Lajos őrzvezető, Szabó Péter, Papp Sándor és Braun Jakab közlegények, Bronz vitézségi érmet kaptak Jung Péter és Stupowszky Márton őrmesterek, Gál András szakaszvezető, Papp Ottó tizedes, Balog János, Piroski Péter, Konz Fábán, Rind Sándor, Ries János közhonvédek.

Hadijótékonyaság. A háboruban elesett igazságügyi alkalmazottak árváinak ösztöndíj-alapja javára folytatólag adakoztak: dr. Mayer Oszkár (másod izben) 10 kor., dr. Gál Ödön (másod izben) 7 kor., dr. Vlahovits Iván (Čbecse) 10 kor., az ujdéki bírák és jegyzők folytatólagos adakozása (Xl./1. és X./1.) 70 korona, összesen 97 korona. Eddig begyűlt 89 kor. Összes gyűjtésünk a mai napig 989 kor. A gyűjtés még egyre folyik és tisztelettel kérjük a jószívű közönséget, különösen a kereskedővilágnak azt a részét, amely a bíróságok segítségét oly sűrűn igénybe veszi, hogy némi elismerésül, a haza és mindnyájunk tűzhelyének védelmében dicső halállal elmult keltársaink árva nélkülözhető filléireivel támogatni sziveskedjék. Az adakozást elfogadja dr. *Korény-Scheck* Vilmos kir. tszéki bíró, dr. *Hódossy* Sándor bírósági jegyző és tisztelettel alulírott *Rehák* Ferenc az orsz. b. és ü. egy. vezt. elnöke.

Közgyűlés. Az Ujvidéki Gyermekekbarátok Egylete ez évi közgyűlést e hó 25-én (vasárnap) d. u. 2 órakor a felső ker. isk. épületében tartja meg.

Hadikölcsön jegyzés. *Első magyar általános biztosító társaság,* a mai napon megtartott igazgatósági ülés *Ormosy Vilmos* vezérigazgató főrendiházi tag indítványára, e társaságnál hagyományos hazafias érzéstől áthatva, elhatározta, hogy a harmadik hadikölcsönből ismét 25 millió koronát fog a magyar királyi Pénzügyminisztérium utján jegyezni. Az előző két hadikölcsönből a társaság 32 $\frac{1}{2}$ millió korona értékű címletet vett át és így a ma határozatba ment jegyzés összegét is beszámítva, az „Első magyar” összes jegyzései — leányintézetek jegyzéseitől eltekintve — 57 $\frac{1}{2}$ millió koronára, vagyis oly összegre rugának, melyet eddig Magyarországon és Ausztriában egyetlen pénzügyintézet sem jegyzett. Ezen fontos határozat meghozatalánál az intézet vezetőségét azon erkölcsi és hazafias szempont vezérelte, hogy a társaságnak, az utolsó évtizedekben követett szigorú tartalékolási elvének következményeképpen hatalmassá vált anyagi erejét a legmesszebb menő mértékben az állam által kibocsájtott, teljes biztonságot nyújtó és előnyösen kamatozó címletek nagymértvű vásárlása által a haza szolgálatába állítsa. Ezen a társaság által eszközölt újabb impozáns összegű hadikölcsön jegyzés, mely a jövőbe vetett hit legfényesebb bizonyítékát nyújtja, mint példaadó hazafias cselekedet a legszélesebb körökben is bizonyára a legjobb hatást fogja kelteni. Ha eme nehéz időkben, összes gazdasági tényezőink és pénzügyi vállalatunk ugyanolyan hazafias áldozatkészségtől áthatva, a harmadik hadikölcsön kibocsátását anyagi eszközeik teljes igénybevételével hasonló mértékben mnzdítják elő, a harmadik hadikölcsön sikere végeredményében minden bizonynyal az előzőkét is messze túl fogja szárnyalni.

29978. sz. kig. 1915.

Felhívás városunk földbirtokosaihoz!

A „Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége” (Altruista bank) a hadi kölcsön sikerének előmozdítása érdekében elhatározta, hogy hadi kölcsönkötvényeknek legalább 50.000 koronás tételekben és szabad darabokban való jegyzése esetében földbirtokosainknak ezen összegek erejéig teljesen költségmentes, 10 évi egyenlő részletekben törleszhető, vagy ezen időn belül is bármikor stornodij nélkül visszafizethető jelzálogkölcsönt nyújt, amelynek kamatterhe azonos a jegyzett hadi kölcsönkötvények tényleg kamatjövendelmével. A hadi kölcsön jegyzése után járó szokásos jutalékot a bank egészében a kölcsönt jegyző ügyfélnek engedi át.

Amikor az Altrnista bank ezen hazafias elhatározására hívom fel földbirtokosaink figyelmét, teszem azt abban a reményben, hogy földbirtokos közönségünk örömmel fogja megragadni a tökegyűjtésre is rendkívül kedvező alkalmat és hadi kölcsönnek ily módon való jegyzése utján is segítségére fog sietni a haza nagy ügyének.

Ujvidék, szab. kir. város tanácsa. 1915. évi október hó 12. napján.

Profuma Béla s. k.
polgármester.

193367. sz. F. IV. 1915.

Árverési hirdetés.

A kézbesíthetlen küldemények a vasuti üzletszabályzat 81. §-a értelmében az alább felsorolt álmások teheráruraktárban, délelőtt 9 órakor a következő napokon fognak azonnali készpénzfiz-

helyett régi huszonötkracjácrost adtak vissza.

— Baj baj, vakarja tarkóját a főpincér. Megesik az ilyesmi, ha nem vigyáz az ember.

— Tudja mit, főpincér ur, magának adom. Süsse el alkalomadtán.

— Oh, kisztihand, nagyon kegyes a kapitány ur. Van nekem az ilyesmikből egész gyűjteményem.

A tiszt végigolvassa a lapokat, aztán estére hajolván az idő, odaínti a főpincért, elébe tesz egy tizkoronást.

— Kávém volt süteménnyel.
— Negyvenkettő.

Visszaadja a kijáró összeget és méltóságjeljesen ellejt. A kapitány olvasatlanul besöpri a pénz, elmegy. A főpincér pedig mosolygva tekint utána. A huszonötkracjácrosi máris sikerült elsűtnie.

Felelős szerkesztő és kiadó:

dr. Königstättler Ottó.

29978. sz. kig. 1915.

Felhívás városunk földbirtokosaihoz!

A „Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége” (Altruista bank) a hadi kölcsön sikerének előmozdítása érdekében elhatározta, hogy hadi kölcsönkötvényeknek legalább 50.000 koronás tételekben és szabad darabokban való jegyzése esetében földbirtokosainknak ezen összegek erejéig teljesen költségmentes, 10 évi egyenlő részletekben törleszhető, vagy ezen időn belül is bármikor stornodij nélkül visszafizethető jelzálogkölcsönt nyújt, amelynek kamatterhe azonos a jegyzett hadi kölcsönkötvények tényleg kamatjövendelmével. A hadi kölcsön jegyzése után járó szokásos jutalékot a bank egészében a kölcsönt jegyző ügyfélnek engedi át.

Amikor az Altrnista bank ezen hazafias elhatározására hívom fel földbirtokosaink figyelmét, teszem azt abban a reményben, hogy földbirtokos közönségünk örömmel fogja megragadni a tökegyűjtésre is rendkívül kedvező alkalmat és hadi kölcsönnek ily módon való jegyzése utján is segítségére fog sietni a haza nagy ügyének.

Ujvidék, szab. kir. város tanácsa. 1915. évi október hó 12. napján.

Profuma Béla s. k.
polgármester.

193367. sz. F. IV. 1915.

Árverési hirdetés.

A kézbesíthetlen küldemények a vasuti üzletszabályzat 81. §-a értelmében az alább felsorolt álmások teheráruraktárban, délelőtt 9 órakor a következő napokon fognak azonnali készpénzfiz-

zetés mellett nyilvánosan eladatni:

Arad állomáson 1915. okt. 28-án, Békéscsaba okt. 25-én, Brasso okt. 18-án, Budapest Józsefváros okt. 21-én, Budapest dunapart teher p. u. okt. 19-én, Budapest nyugati p. u. okt. 26-án, Debrecen okt. 20-án, Eszék okt. 29-én, Fiume okt. 26-án, Győr okt. 15-én, Kassa okt. 22-én, Kolozsvár okt. 15-én, Losoncz okt. 19-én, Miskolc okt. 29-én, Nagyszében okt. 28-án, Nagyvárad okt. 25-én, Pápa okt. 27-én, Pécs okt. 18-án, Pozsony okt. 22-én, Sátoraljaúj hely okt. 20-án, Szabadska okt. 26-án, Szatmár-Németi okt. 21-én, Szeged okt. 27-én, Szolnok okt. 19-én, Temesvár Józsefváros okt. 21-én, Ujvidék okt. 25-én, Zágráb okt. 29-én, Kaposvár okt. 20-án.

Budapest, 1915. szept. 21-én.

Az igazgatóság.

A zombori m. kir. pénzügyigazgatóságtól.

83789. szám

VII. 1915.

Hirdetés.

A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság közhírré teszi, hogy az ujvidéki m. kir. fővámmhivatallal egyesített dohányáruraktár részére vasuton, gőzhajón és egyéb járműveken érkező dohánygyártmányok és kincstári javaknak az ujvidéki dunagőzhajózási és az ottani vasuti állomástól a m. kir. dohányáruraktárba és viszont az 1916. év január hó 1-től 1918. év december 31-ig eszközözendő szállításának a kincstár valamint a vállalkozó részéről 3 (három) havi felmondási jognak fenntartása mellett minél jutányosabb fuvarbért leendő bérbeadása céljából 1. évi október hó 29-ik napján délelőtt 10 órakor az árlejtést (Pü. igazgatósági épület I-ső em. 15. a. sz. alatt megtartja.

Az árlejtésnél csakis egy koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlat adható be, melyhez 250 kettőszázötven korona bnatpénz csatolandó. és az ajánlatban 100 kg. súly után igényelt fuvarbér összege szám és betűvel is kiírandó. Az ajánlatban oly fenntartások, melyek ezen hirdetésben foglalt árlejtési feltételeknek nem felelnek meg, figyelembe vétetni nem fognak.

Az írásbeli zárt ajánlatok legkésőbb az árlejtés napján délelőtt 9 óráig az igazgatóság főnöknel akár személyesen akár pedig posta útján is benyújthatók. A bori tékon kitüntetendők: Az ajánlat az ujvidéki fuvarozásra”.

Később beérkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. Azon vállalkozó panatpénze, kire a szállítás bizatott, a szerződés tartamára vissza lesz tartva, míg a többi árlejtő bnatpénze azonnal visszaadatik.

A szerződési feltételek a kir. pénzügyigazgatóság VII. ügyosztályában, valamint az ujvidéki m. kir. fővámmhivatálnál is betekinthetők.

Zombor, 1915. október hó 4.

Fodor Mihály
pü. igazgató.

ad. 6262 sz.

kapt. 1915.

Hirdetmény.

A mult hét folyamán egy nagyobb csólnak fogatott ki a Dunából.

Felhivatik igazolt tulajdonosa, hogy annak átvétele végett ezen rendőrkapitányságnál mielőbb jelentkezék, különben nyilvános árverésen fog eladatni f. évi okt. hó 28-án d. e. 11 órakor.

Ujvidék, szab. kir. rfőkapitányi hivatala. 1915. október 13-án.

Payerle
főkapitány.

Hirdetési ügynököt alkalmaz a kiadóhivatal.

Bécsi konzervatoristánő

zongora és ének órákat ugyszintén felsőbb leányiskolai tantárgyórákat — német és magyar nyelven — ad saját lakásán. Nagysikerű módszer. Sok évi működési bizonyítványok. Beszélhetni naponta 10—11-ig és 3—4 óráig Andrassy utca 8. szám jobbra.

Tanítási díj óránként 3 korona.

Kiadó szoba

2 csinosan butorított külön bejárattal utcai szoba a város közepén, emeletes bérházban kiadó.

Bővebb felvilágosítás a 150-es számú telefon utján nyerhető.

Kis leány mellé a délutáni órákra jobb cselédlány

KERESTETIK.

Ajánlkozók WOLF ÉS

TROSTLER fakerejskedőcég dunautcai irodahelyiségében jelentkezzenek.

A harmadik magyar hadi kölcsön.

A hosszan elhúzódó háború szükségessé teszi, hogy a hadi szükségletek zavartalan ellátása céljából új hadi kölcsön bocsátassék ki. E szükségletek fedezésére a pénzügyminiszter ezuttal kizárólag az első hadi kölcsön címleteinek megfelelő, 6%-kal kamatozó adómentes járadékkölcsön-kötvényeket bocsát nyilvános aláírásra. A pénzügyminiszter tehát a harmadik hadi kölcsön kibocsátásánál is közvetlenül fordul a közönséghez, a mint ez a legutóbb a Német Birodalomban is történt. A kibocsátás összege a nyilvános aláírás eredménye alapján fog megállapítást nyerni.

Az aláírás egy hét leforgása után veszi kezdetét és 1915 október 18-tól november 17-ig bezárólag fog megtartatni. Aláírási helyekül fognak szerepelni az összes állami pénztárak és adóhivatalok, a postatakarékpénztár és közvetítő helyei, valamint az összes számottevő hazai pénzintézetek.

A kibocsátásra kerülő és 6%-kal kamatozó kölcsönkötvény aláírási ára minden 100 korona névértékért:

1. ha az aláírások az aláírt összeg egész ellenértéke befizetettik: a) 1915. évi október 30-ig bezárólag történő aláírás esetén: 97 K 10 fillér,

b) 1915. évi október 30-át követő időben 1915. évi november 17-ig bezárólag történő aláírás esetén: 97 K 40 fillér,

2. ha pedig az alább ismertetendő kedvezményes (részletekben történő) fizetési módozat vétetik igénybe, úgy az 1915. évi október hó 18-tól november 17-ig bezárólag terjedő egész aláírási határidőben történő aláírásnál változatlanul 98 korona.

A harmadik hadi kölcsönél is a legkisebb jegyezhető összeg 50 koronában van megállapítva, hogy így a kölcsön jegyzése a legszélesebb néprétegek részére is lehetővé tétessék.

A harmadik hadi kölcsön kötvényei 1915 november 1-től kezdődőleg évi 6%-kal, minden év május 1-én és november 1-én lejáró utólagos részletekben kamatoznak, tehát az első szelvény 1916 május 1-én esedékes. Az aláírás illetve befizetés napjától a folyó évi november 1-ig terjedő időre eső kamatok akként firtetnek meg, hogy a folyó évi október hó 31-e előtt eszközölt jegyzéseknél illetve befizetéseknél a kötvények aláírási ára 30 fillérrel kisebb összegben van megállapítva, mint az ezen időpont után történő jegyzéseknél.

Az aláírt összegek ellenértéke az aláírási helynél fizetendő be és az aláírási áron felül az aláíróval szemben sem folyó kamat, sem jutalék felszámításának helye nincs.

Ha az aláírt összeg 100 koronát meg nem halad, az aláírás alkalmával mindenkor az aláírt összeg egész ellenértéke befizetendő.

A 100 koronát meghaladó aláírásoknál a részletekben történő befizetés is meg van engedve, de ez esetben az aláírás alkalmával az aláírt összeg 10%-a biztosítékképpen leteendő és pedig a kir. állampénztárnaknál és adóhivataloknál, a m. kir. postatakarékpénztár közvetítő hivatalainál, továbbá az 1898: XXIII. t.-c. alapján alakult Közvetési Központi Hitelszövetkezetenél *kézpénzben*, míg a többi aláírási helynél vagy *kézpénzben*, vagy olyan *értékpapirokban*, a melyeket az aláírási hely elfogadhatónak tart. A részletek pedig az aláírási helynél a következőképp fizetendők:

a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1915 december 7-ig, a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1915 decemb. 18-ig, a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1915 decemb. 28-ig, a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1916 január 8-ig.

Az utolsó részlet befizetése alkalmával az aláírási hely a letett biztosítékokt elszámolja, illetőleg visszaadja.

A jegyzés céljaira szolgáló nyomtatvány-ürlapok az összes aláírási helyeknél díjtalanul kaphatók. Ily nyomtatványok hiányában az aláírás *levélleg* is eszközölhető.

A befizetés alkalmával az aláíró fél az aláírási helytől pénztári elismervényeket kap, a melyek a *fél kívánságára* 1915 december 1-től kezdve a m. kir. pénzügyminiszterium részéről úgy a szabad, mint a zárolt jegyzésekre vonatkozólag egységesen kiállított ideiglenes elismervényekre fognak kiseréltetni, a mennyiben eddig az időpontig a végleges kötvények kiadhatók nem lesznek. A végleges kötvények kiadására nézve, illetve a *fél kívánságára* kiadott ideiglenes elismervényeknek a végleges kötvényekre való kiserelésére nézve idejekorán hirdetmény útján fog a felhívás közzétettni. A végleges kötvények kiadása költségmentesen ugyanazon a helyen fog történni, a hol a pénztári elismervények, illetve a fél kívánságára kiadott ideiglenes elismervények kiadattak.

A harmadik hadi kölcsön kötvényei — ép úgy, mint az első és második hadi kölcsön 6%-kal kamatozó kötvényei — *zároltan* is jegyezhetőek lesznek és az aláíró, a ki az általa jegyzett kötvényeket az aláírás alkalmával zárolja és ezt a zárolást öt éven át fel nem oldatja, azt a jogot nyeri, hogy az öt évi időszak utolsó

évnegyedében, legkésőbb azonban 1920 november 1-én a kötvényen alapuló követelését, e naptól számított egy évre névértékben leendő visszafizetésre, felmondhatja. A m. kir. kincstár köteles az ilyképp felmondott kötvényeket legkésőbb 1921 november 1-én *névértékben* visszafizetni.

A harmadik hadi kölcsön zárolt kötvénydarabjainak úgy a felmondási, mint a visszafizetési időpontja tehát teljesen egybeesik a második hadi kölcsön zárolt kötvényeinek felmondására és visszafizetésre megállapított határidőkkel. A zárolásból kifolyólag az aláíró felet költség nem terheli.

Zárolásnak csak *1000 koronát meghaladó* összegű jegyzéseknek van helye, tehát itt a legkisebb jegyzés 1050 korona.

A m. kir. pénzügyminiszterium fenttarja magának azt a jogot, hogy előre közzéteendő három havi előzetes felmondás mellett ezt a kölcsönt egészen vagy részben, *névértékben* visszafizethesse azonban az esetleges felmondás — ép úgy, mint a második hadikölcsön 6%-kal kamatozó kötvényeinél — 1921 május 1-ét megelőző időre nem történhetik meg.

A kamatok ép úgy, mint felmondás esetén a kölcsönkötvények tökéértéke minden fennálló és a jövőben behozandó magyarországi adó, bélyeg és illeték levonása nélkül fizetetik ki.

A kölcsönre történő befizetésekre a moratorium alá nem eső betétek — a felmondási határidő betartásával — *korlátlanul* igénybe vehetők.

A betéti fizetlet foglalkozó intézeteknél s más ily czégeknek 1914. évi augusztus hó 1-je előtt betéti könyvre elhelyezett, egyébként a *moratoriumfeloldó rendeletben* foglalt korlátozások alá eső betétek azonban a kibocsátásra kerülő járadékkölcsön-kötvényekre történő befizetések céljaira csupán a jegyzés idejében fennálló összegük 50%-a, de legfeljebb a betét tulajdonosa által jegyzett összeg 50%-a, erejéig vehetők igénybe.

Azok, a kik a befizetésekre ilyen, egyébként a moratorium-feloldó rendelet alá eső betétjüket kívánják igénybe venni, annál az intézetnél vagy czégnél, illetve annak az intézetnek vagy czégnél közvetítésével tartoznak jegyezni, a melynél a betét el van helyezve.

A kibocsátandó kötvényekre és pedig úgy a szabad, mint a zárolt darabokra, az Osztrák-magyar bank és a M. kir. hadi kölcsönpenztár a járadékkötvényeknek kézzizálogul lekötése mellett, a *névérték 75%-áig*, a mindenkor hivatalos váltóleszámítási kamatlábon, tehát jelenleg 5%-os kamat mellett, nyujtanak kölcsönt. Ezek a kedvezmények 1917. évi december 31-ig maradnak érvényben. A nevezett két intézet ugyancsak a mindenkor hivatalos váltóleszámítási kamatlábon nyujt a náluk zálogul elfogadható értékpapírokra kölcsönt, ha a felveendő összeg igazoltan a jelen felhívás alapján aláírt összegek befizetésére szolgál. A meghosszabbított ily kölcsönök a mérsékelt kamatláb kedvezményében 1917 december 31-éig szintén részesülnek. A fenti befizetési határidők alatt folyósított kölcsönök után, a fél kívánságára, a mindenkor hivatalos váltóleszámítási kamatláb helyett, 1917. évi december 31-ig, évi 5%-os állandó kamatláb biztosítatik.

Ezenfelül az Osztrák-magyar bank és M. kir. hadikölcsönpenztár a fent körülírt módozatok mellett azoknak, a kik igazolják, hogy a jelen aláírási felhívásban foglalt befizetési határidők alatt az aláírásra bocsátott hadi kölcsön jegyzése céljából más hitelintézetnél (bank, takarékpénztár, hitelszövetkezet stb.) vagy *bankcégnél* vettek fel kölcsönt, ennek a kölcsönnek visszafizetésére évi 5%-os állandó kamatlábon fognak új kölcsönt nyujtani s ennek a kölcsönnek meghosszabbításánál is évi 5%-os állandó kamatlábat fognak alkalmazni; ez a kedvezmény is 1917. évi december 31-ig marad érvényben.

Az aláírók kívánságára e járadékkölcsön kötvényeit a szelvények beváltásával megbizott hivatalos beváltóhelyek és az Osztrák-magyar bank budapesti főintézete, valamint a magyar szent korona országi, továbbá a Bosznia és Herzegovina területén lévő fiókjai 1917 december 31-ig költségmentesen fogják megőrizni és kezelni.

A harmadik hadi kölcsön előnyös feltételei, a pénzpiacz kedvező helyzete, az utóbbi hónapoknak a háporut eldöntő fényes győzelmei és ennek folytán annak kétségtelen és világos felismerése, hogy a létünkért folytatott nagy küzdelem győzelmes befejezésére szükséges kölcsön jegyzésében való minél nagyobb részvétel az aláírók magánérdekei mellett a közérdeket is nagy mértékben szolgálja: biztosítékaik annak, hogy a harmadik hadikölcsön jegyzésének eredményében az ország lelkes *önbizalma* és nagy teherbírásiól ismételtelen fényes bizonyosságot tevő *közgazdasági erje* előreláthatólag még impozansabban fog megnyilvánulni, mint az első és második hadikölcsön alkalmával.